

ХАУСТОВА І.Є., ст. викл., каф. ЕАтаО, НТУ «ХПІ»
АЗАРОВА І.О., студентка, НТУ «ХПІ»

АНАЛІЗ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ВИТРАТ, ОБСЯГУ ВИРОБНИЦТВА І ПРИБУТКУ

Необхідною умовою отримання прибутку є певна ступінь розвитку виробництва, що забезпечує перевищення виручки від реалізації продукції над витратами (витратами) з її виробництва і збуту.

Оптимізація прибутку підприємства в умовах ринкових відносин вимагає постійного припливу оперативної інформації не тільки зовнішнього характеру, але і внутрішнього характеру. Ця інформація базується на системі управлінського (виробничого) обліку витрат за місцями їх виникнення і видам виробів і товарів для перепродажу, на виявленні відхилення витрати ресурсів від

стандартних норм і кошторисів, на даних про калькуляції собівартості окремих видів продукції і товарів, на обліку результатів реалізації по видам товарів.

Зупинимося докладніше на понятті управлінського обліку і його значенні в діяльності організації.

Управлінський облік (облік для внутрішніх користувачів) - ведеться з метою надання необхідної інформації зацікавленим особам, які перебувають всередині підприємства. Надана інформація включає в себе функціонально корисну інформацію для прийняття конкретних рішень. Документація управлінського обліку повинна вестися і складатися з урахуванням гнучкого задоволення вимог і завдань внутрішніх користувачів підприємства, тому в даному випадку немає необхідності слідувати особливо установленим правилами бухгалтерського обліку.

Важливо відзначити, що в залежності від облікової політики, що проводиться підприємством в області управлінського обліку, ступінь деталізації обліку витрат, а отже, і аналізу різняться для різних підприємств.

Методика аналізу прибутку і собівартості залежить також від повноти включення витрат у собівартість, наявності окремого обліку постійних і змінних витрат.

Теоретичною базою оптимізації прибутку і аналізу витрат служить класична система обліку прямих витрат директ-костинг, яку називають ще системою управління собівартістю. У даній системі досягнутий високий ступінь інтеграції обліку, аналізу та прийняття управлінських рішень. Головну увагу в цій системі приділяється вивченню поведінки витрат ресурсів в залежності від зміни обсягів виробництва, що дозволяє гнучко і оперативно приймати рішення по нормалізації фінансового стану підприємства.

Сутністю сучасної системи директ-костинг є поділ витрат на змінні і постійні (умовно змінні і умовно постійні на певному інтервалі часу) в залежності від змін обсягу виробництва (продажів).

Слід зазначити, що поділ витрат на постійні та змінні дещо умовний, оскільки багато видів витрат носять напівзмінний характер.

Фінансовий результат підприємства з низьким рівнем постійних витрат в меншій мірі залежить від зміни фізичного

обсягу виробництва (продажів). Організація з високою часткою постійних витрат змушена в значно більшій мірі побоюватися падіння обсягів виробництва і продажів.

Таким чином, операційний аналіз дозволяє проаналізувати найважливіші фактори (маржинальний дохід, ціна, змінні витрати, постійні витрати) і вирішити такі завдання:

- визначення сили операційного важеля по фактору, що аналізується;
- аналіз чутливості прибутку до зміни аналізованого фактора;
- аналіз беззбитковості (визначення критичного значення аналізованого фактора; визначення фінансової стійкості);
- визначення компенсуючого зміни обсягу реалізації при зміні аналізованого фактора.